ระบบสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อประเมินหาพื้นที่ที่เหมาะสม ในการตั้งผู้รวบรวบสับปะรด และจัดเส้นทางการขนส่งสับปะรด ของอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋อง

สกุลกาญจน์ ปิติวัชรวิชญ์[1*], ดวงพรรณ ศฤงคารินทร์[2*]

[1] ภาควิชาเทคโนโลยีการจัดการระบบสารสนเทศ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 7317
โทร 0-2889-2138 โทรสาร 0-2441-9731 E-mail egdkc@mu.ac.th

[2] ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 7317
โทร 0-2889-2138 โทรสาร 0-2441-9731 E-mail egdkc@mu.ac.th

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องของประเทศไทยมีส่วนแบ่งในตลาดโลกเท่ากับ 43% โดยประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสับปะรดกระป๋องอันดับหนึ่งของโลก มีมูลค่าการส่งออกประมาณ 20,000 ล้านบาทต่อปี อย่างไรก็ตาม จากรายงานวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นถึงผลกระทบของต้นทุนโลจิสติกส์ที่อยู่ในส่วนต้นน้ำของโซ่อุปทานต่อต้นทุนโดยรวมของอุตสาหกรรม โดยพบว่าในส่วนของต้นทุนโลจิสติกส์สูงที่สุดเกิดจากกระบวนการเก็บรวมรวมสับปะรด เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการขนส่งผลสับปะรดสดไปยังโรงงานแปรรูปด้วยตัวเอง ดังนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดการพัฒนาระบบการรวมรวมและขนส่งสับปะรด โดยการหาทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของผู้รวมรวมสับปะรด โดยตระหนักถึงการลดต้นทุนของโซ่อุปทานสับปะรดกระป๋อง

ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อวิเคราะห์หาตำแหน่งที่ตั้งของผู้รวมรวมสับปะรด ในขั้นต้นผู้วิจัยได้ทำการแบ่งกลุ่มเกษตรกร (clustering) โดยใช้หลักการเทคนิคการประยุกต์ร่วมกันระหว่างโครงข่ายประสาทแบบจัดเรียงตัวเองที่มีความเป็นสัดส่วนกัน (Proportional Self-Organizing Map : PSOM) และ K-mean เพื่อให้เกษตรกรที่มีพื้นที่อยู่ใกล้เคียงกันมีการรวมกลุ่มกันในแต่ละท้องถิ่น โดยภายในแต่ละกลุ่มจะมีระยะทางขนส่งรวมมีค่าต่ำที่สุด ขั้นตอนถัดไปจะเป็นการนำเทคนิคการประยุกต์วิธีการ Center of Gravity Model เพื่อคำนวณหาพื้นที่ที่เหมาะสมและมีศักยภาพในการตั้งผู้รวบรวมสับปะรด จากนั้นนำเทคนิคและหลักการของ Saving Algorithm มาใช้ในการวางแผนเส้นทางการเก็บรวมรวมสับปะรดจากแต่ละฟาร์ม โดยระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถลดต้นทุนโลจิสติกส์และเพิ่มขีดศักยภาพโดยรวมของโซ่อุปทานสับปะรดกระป๋องในประเทศไทย

คำสำคัญ : ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ, ปัญหาการหาทำเลที่ตั้ง, โซ่อุปทานสับปะรดกระป๋อง

1. ที่มาและความสำคัญ

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์สับปะรดกระป๋องอันดับ 1 ของโลก มูลค่าการส่งออกสูงถึง 20,000 ล้านบาทต่อปี มีส่วนแบ่งการตลาดอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องโลกเท่ากับร้อยละ 43 ทั้งนี้สับปะรดถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย และมีแหล่งเพาะปลูกสับปะรดส่วนใหญ่อยู่ที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยปริมาณผลผลิตสับปะรดที่เก็บเกี่ยวได้ร้อยละ 70 ถูกส่งเข้าโรงงานเพื่อนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด ส่วนที่เหลือนำมาบริโภคภายในประเทศทั้งนี้ประเทศไทยส่งออกผลิตภัณฑ์แปรรูปสับปะรดในรูปแบบของสับปะรดกระป๋อง น้ำสับปะรด สับปะรดกวน และอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา แม้ว่าอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยอย่างมหาศาล แต่ยังมีจุดอ่อนที่ยังไม่ได้รับการแก้ปัญหาอยู่เป็นจำนวนมาก โดยสาเหตุเกิดจากการรวมตัวของเกษตรกรเป็นแบบหลวมๆ ไม่เป็นระบบ ขาดการวางแผนการเพาะปลูกร่วมกันระหว่างเกษตรกรและผู้แปรรูป เกษตรกรส่วนใหญ่ดำเนินการขนส่งสับปะรดไปยังโรงงานแปรรูปด้วยตัวเอง ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ คุณภาพผลผลิตไม่คงที่ และเกิดปัญหาต้นทุนโลจิสติกส์สูง รวมทั้งการขาดการสนับสนุน การดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องจากภาครัฐบาล

จากปัญหาที่กล่าวดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวคิดกรอบการทำงานของระบบสนับสนุนการตัดสินใจ โดยระบบสามารถช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถหาตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมของผู้รวบรวมสับปะรด ซึ่งทำหน้าที่เสมือนผู้ให้บริการทางด้านโลจิสติกส์ในการรวมรวมผลสับปะรดจากเกษตรกรไร่ต่างๆ ภายในแต่ละกลุ่ม จากนั้นทำการขนส่งสู่โรงงานต่อไป อีกทั้งผู้ประกอบการสามารถวางแผนเส้นทางการเดินรถที่เหมาะสม ซึ่งถือเป็นการลดต้นทุนค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการขนส่งสับปะรดของเกษตรกร รวมทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพระบบขนส่งของโซ่อุปทานสับปะรดกระป๋องอีกด้วย

2. บทความปริทัศน์และทฤษฎีพื้นฐาน

2.1. ปัญหาการหาพื้นที่ที่ตั้งของศูนย์กระจายสินค้า

ปัญหาการหาพื้นที่ที่ตั้งของศูนย์กระจายสินค้าเป็นการหาจำนวนและตำแหน่งที่ตั้งของศูนย์กระจายสินค้าโดยลูกค้าแต่ละรายจะได้รับการจัดสรรให้กับศูนย์กระจายสินค้าเหล่านี้ โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการขนส่งที่เกิดขึ้นมีค่าน้อยที่สุด ในการแก้ปัญหาการหาพื้นที่ที่ตั้งของศูนย์กระจายสินค้านิยมใช้วิธีการทางฮิวริสติกส์ เช่น Genetic Algorithms, Ant Colony Optimization Algorithms เป็นต้น อีกทั้งยังสามารถใช้เทคนิควิธีการแบ่งกลุ่มข้อมูล (Data Clustering) ได้อีกด้วย [4] ข้อมูลซึ่งอยู่ในรูปแบบเวกเตอร์ จะถูกแบ่งออกเป็นกลุ่ม (cluster) ย่อยๆ ข้อมูลที่มีคุณลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายกันจะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ขั้นตอนที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มจะอาศัยความเหมือนหรือความใกล้ชิด โดยคำนวณจากวิธีการวัดระยะระหว่างเวกเตอร์ของข้อมูลแบบต่าง ๆ เช่น การวัดระยะแบบยูคลิด (Euclidean distance) การวัดระยะแบบแมนฮัตตัน (Manhattan distance) เป็นต้น ขั้นตอนวิธีที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม ได้แก่ k-means clustering, self-organizing map (som) เป็นต้น

K-mean Clustering: เป็นวิธีการที่ใช้ในการแบ่งข้อมูลออกเป็น k กลุ่ม ค่า k กำหนดโดยผู้ใช้ [10] ขั้นตอนการทำงานของ **K-mean** มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งกลุ่มข้อมูล (Cluster) ออกเป็น k กลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดจุดกึ่งกลางของแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 คำนวณหาระยะทางระหว่างข้อมูลและจุดกึ่งกลางของแต่ละกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 ข้อมูลจะถูกจัดเข้าแต่ละกลุ่มที่อยู่ใกล้ที่สุด

ขั้นตอนที่ 5 ทำซ้ำขั้นตอนที่ 2-4 จนกระทั่งข้อมูลถูกจัดเข้ากลุ่มจนครบ

Self-Organizing Map (SOM): เป็นโครงข่ายประสาทเทียมที่ได้รับความนิยมและใช้กันอย่างแพร่หลายในการจำแนกหรือแบ่งข้อมูลออกเป็นกลุ่ม ซึ่งเหมาะสำหรับข้อมูลที่มีขนาดใหญ่และมีความซับซ้อนมากได้ดี โดยแนวคิดของ Self-Organizing Map คือ การทำซ้ำข้อมูลเพื่อหาค่าของน้ำหนักของข้อมูลที่มีอยู่ทั้งหมดตามจำนวนกลุ่มที่ต้องการ ในการทำงานของ SOM ชั้นแรก ทำการนำเข้าข้อมูลและส่งข้อมูลให้แก่นิวรอลชั้นที่สองทุกโหนด ระหว่างชั้นจะเชื่อมต่อกันด้วยค่าน้ำหนัก (Weight Vector) จากนั้นเครือข่ายจะพยายามจัดกลุ่มของข้อมูลนำเข้าให้อยู่ในกลุ่มข้อมูลที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์กันแบบเพื่อนบ้าน [1] โดยขั้นตอนการทำงานของ SOM ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดรูปแบบของข้อมูลที่จะนำเข้า

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มค่าเริ่มต้นให้กับค่ากลางของกลุ่มและกำหนดอัตราการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 วัดค่าความคล้ายด้วยวิธีการวัดระยะแบบยูคลิด (Euclidean distance) โดยทำซ้ำข้อมูลนำเข้าทุกตัว หาผู้ชนะจากการเลือกกลุ่ม ซึ่งมีค่า Euclidean น้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 4 คำนวณค่ากลางสำหรับกลุ่มที่เป็นผู้ชนะใหม่

ขั้นตอนที่ 5 ทำซ้ำขั้นตอนที่ 3-4

ขั้นตอนที่ 6 หาระยะทางระหว่างโหนดนั้นๆ กับโหนดที่เป็นผู้ชนะ

ขั้นตอนที่ 7 หาโหนดเพื่อนบ้านที่มีความใกล้เคียงมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 8 ปรับค่าน้ำหนักของแต่ละโหนด

2.2. การเลือกทำเลที่ตั้งของศูนย์กระจายสินค้า [9]

การตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งศูนย์กระจายสินค้า ถือเป็นการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ เนื่องจากในการเลือกทำเลที่เหมาะสม จะส่งผลกระทบอย่างมากต่อระดับการให้บริการและต้นทุนโลจิสติกส์ ดังนั้นในการประเมินและตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งควรทำอย่างละเอียดรอบคอบ โดยพิจารณาถึงสภาพข้อเท็จจริง เงื่อนไขและปัจจัยต่างๆ ก่อนการตัดสินใจ เพื่อให้ได้ที่ตั้งที่เหมาะสมที่สุด

Center of Gravity เป็นวิธีเทคนิคทางคณิตศาสตร์ใช้ในการวิเคราะห์หาทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของศูนย์กระจายสินค้าที่มีลักษณะเสมือนศูนย์กลางรวมของการกระจายสินค้าในพื้นที่ โดยตำแหน่งที่ตั้งหรือจุดพิกัดที่ได้จากการคำนวณ ขึ้นอยู่กับระยะทางและน้ำหนักของสินค้าที่ต้องขนส่ง ดังสูตรต่อไปนี้

$$X^* = \frac{\sum_{i=1}^{n} X_i W_i}{\sum_{i=1}^{n} W_i} \quad (1)$$

$$Y^* = \frac{\sum_{i=1}^{n} Y_i W_i}{\sum_{i=1}^{n} W_i} \qquad (2)$$

โดยที่ X* คือ พิกัดที่ตั้งของศูนย์กระจายสินค้าแห่งใหม่บนแกน x

Y* คือ พิกัดที่ตั้งของศูนย์กระจายสินค้าแห่งใหม่บนแกน y

X_i คือ พิกัดที่ตั้งของสถานที่ i บนแกน X

Y_i คือ พิกัดที่ตั้งของสถานที่ i บนแกน Y

W_i คือ ปริมาณของสินค้าที่ถูกส่งมาจากตำแหน่ง i

2.3. ปัญหาการจัดเส้นทางเดินรถ [2]

ปัญหาการจัดเส้นทางเดินรถ (Vehicle Routing Problem) คือ การหาจำนวณเส้นทางเดินรถและลำดับของการขนส่งสินค้าจากศูนย์กระจายสินค้าไปยังลูกค้ารายต่างๆ โดยเส้นทางขนส่งเริ่มจากจุดเริ่มต้นคือศูนย์กระจายสินค้าไปสู่ลูกค้าทั้งหมด โดยทราบทั้งตำแหน่ง และปริมาณสินค้า ภายใต้เงื่อนไขลูกค้าแต่ละรายจะได้รับการบริการจากรถขนส่งเพียงคันเดียวและปริมาณสินค้าต้องไม่เกินความจุของรถคันนั้นๆ โดยวัตถุประสงค์หลักในการแก้ปัญหาเส้นทางเดินรถ คือ ผลรวมของค่าใช้จ่ายในการขนส่งของรถทุกคันมีค่าน้อยที่สุด

Saving Algorithm เป็นทฤษฎีการจัดเส้นทางการเดินรถของ Clarke and Wright เป็นวิธีการรวมจุดส่งสินค้าจุดอื่นๆ เข้ารวมกับการจัดส่งสินค้าในเส้นทางหลัก แทนการจัดส่งสินค้า 2 เส้นทาง ทำให้เกิดค่าประหยัด (Saving) ในการเดินทาง ดังรูปที่ 1

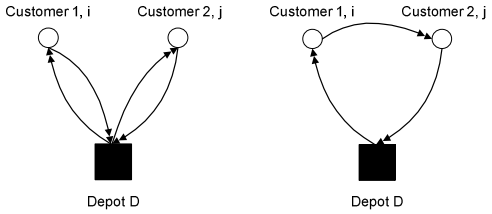

รูปที่ 1: แสดงวิธีการรวมจุดส่งสินค้าของลูกค้ารายที่ 1 และลูกค้ารายที่ 2
เข้ารวมกับเส้นทางหลัก โดยวิธี Saving Algorithm

หลักการที่สำคัญ คือ ในการส่งสินค้าจากคลังสินค้า D ไปยังลูกค้า 2 ราย เมื่อใช้ยานพาหนะ 1 คัน ต่อการขนส่ง 1 เที่ยว ระยะทางที่ได้จะเป็น $2\sum_{i=1}^{n} d(D,i)$

แต่ถ้าใช้ยานพาหนะ 1 คัน จัดส่งสินค้าไปยังลูกค้าทั้ง 2 ราย ภายในเที่ยวเดียว ระยะทางรวมที่ได้จะลดลง ดังสมการ

$$s(i, j) = 2d(D, i) + 2d(D, j) - [d(D, i) + d(i, j) + d(D, j) \qquad (3)$$
$$= d(D, i) + d(D, j) - d(i, j)$$

ถ้าค่าความประหยัด (Saving) ของลูกค้าคู่ใดที่ได้มีค่ามาก แสดงให้เห็นว่าสามารถลดระยะทางได้มาก

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นันทิกา (2546) ได้นำเสนอแนวคิดและเทคนิควิธีการเพื่อหาพื้นที่ตั้งสถานีพักอ้อย สำหรับอุตสาหกรรมอ้อยในประเทศไทย โดยนักวิจัยได้พัฒนาอัลกอริทึมที่เรียกว่า โครงข่ายประสาทแบบจัดเรียงตัวเองที่มีความเป็นสัดส่วนกัน (Proportional Self-Organizing Map: PSOM) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดระบบคิวอ้อยและลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งของเกษตรกร

วีรพัฒน์ (2549) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการหาตำแหน่งที่ตั้งของโรงงาน หรือจุดรวบรวมและกระจายสินค้า ด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิค Center of Gravity โดยนำเสนอการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าของขิงดองด้วยการหาทำเลที่ตั้งโรงงานขิงดองที่เหมาะสมเชิงกลยุทธ์ เพื่อลดต้นทุนโลจิสติกส์ของอุตสาหกรรมขิงดอง

วิภาดา (2549) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบต้นแบบระบบการจัดการการขนส่งของบริษัทผู้ผลิตอาหารทะเลแช่แข็งจำหน่ายแห่งหนึ่ง โดยใช้หลักการของ Saving Algorithm ซึ่งระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถสนับสนุนการตัดสินใจการกำหนดลูกค้าที่รถส่งของแต่ละคันจะต้องนำสินค้าไปส่ง ผลที่ได้จากการคำนวณของระบบ คือ รายละเอียดต่างๆ ในการขนส่งสินค้าของบริษัทไปยังลูกค้าแต่ละราย ซึ่งอาจมีทางเลือกมากกว่า 1 ทางเลือกเพื่อให้ผู้ใช้สามารถพิจารณา การจัดสินค้าตามความเหมาะสมในความเป็นจริงได้ ระบบที่พัฒนาขึ้นถูกประเมินโดยผู้ใช้ว่า สามารถใช้ในการสนับสนุนการตัดสินใจ และช่วยลดเวลาการดำเนินงานน้อยลงได้

ในการพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้หลักการ PSOM และ K-Mean Clustering ในการแบ่งกลุ่มข้อมูล และใช้วิธี Center of Gravity ในการเลือกทำเลที่ตั้งของศูนย์กระจายสินค้า และวิธีของ Saving Algorithm มาใช้ในการแก้ปัญหาการจัดเส้นทางเดินรถ

4. การดำเนินงานวิจัย

4.1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ [4]

แหล่งเพาะปลูกสับปะรดที่สำคัญส่วนใหญ่อยู่ที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกประมาณ 6.5 แสนไร่ พื้นที่ในการเก็บเกี่ยวประมาณ 3.2 แสนไร่ และมีผลผลิตประมาณ 1.7 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 33.31 ของผลผลิตโดยรวมทั้งประเทศ ทั้งนี้ผลผลิตสามารถออกสู่ตลาดได้ตลอดปี โดยจะมีปริมาณผลผลิตสูงในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม และเดือนพฤษจิกายน-ธันวาคม

โครงสร้างของโซ่อุปทานสับปะรดกระป๋องประกอบด้วย เกษตรกร แผงปอก/สับ ผู้รวบรวม โรงงานแปรรูปสับปะรดขนาดเล็ก (ประกอบกิจการทำสับปะรดแห้งและสับปะรดกวน) และโรงงานแปรรูปขนาดใหญ่ แสดงดังรูปที่ 2 ผลผลิตสับปะรดที่เก็บเกี่ยวได้จากเกษตรกรอิสระจะถูกส่งไปยังโรงงานขนาดเล็ก โดยผ่านทางแผงปอก/สับ ส่วนใหญ่จะเป็นผลที่มีขนาดเล็กและไม่ได้มาตรฐานตามที่โรงงานขนาดใหญ่ต้องการ หรือมีพ่อค้าคนกลางมารับสับปะรดไปขายที่จังหวัดใกล้เคียง ทั้งนี้โรงงานขนาดใหญ่จะรับสับปะรดจากเกษตรกรที่ทำ Contact Farming โดยตรง หรือจากเกษตรกรอิสระโดยผ่านทางผู้รวบรวม ผลิตภัณฑ์แปรรูปสับปะรดที่ได้จากโรงงานขนาดเล็กและใหญ่จะถูกส่งไปขายยังตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ 5 ประเทศได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมัน รัสเซีย สเปน และเนเธอร์แลนด์

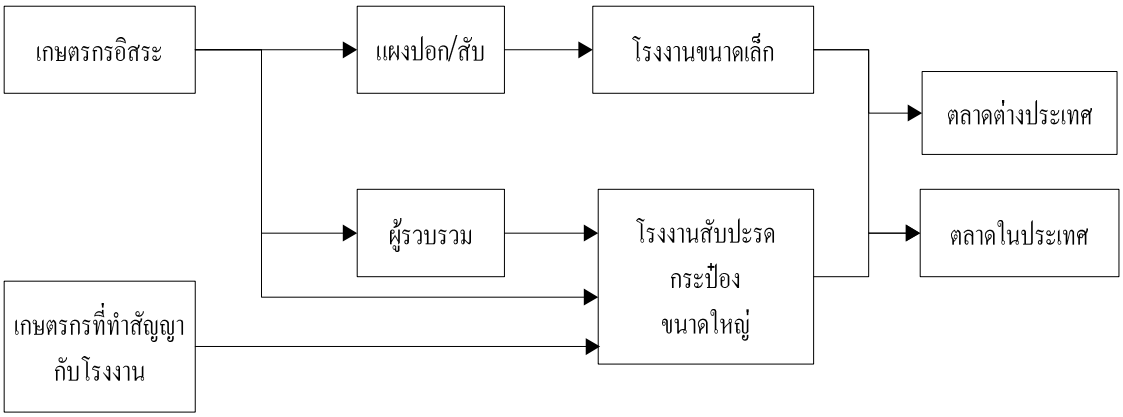

รูปที่ 2: โครงสร้างของอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋อง

4.2. การวิเคราะห์ปัญหา [4]

จากรายงานการศึกษางานวิจัย ได้ทำการศึกษาถึงสถานภาพในปัจจุบันของโรงงานขนาดใหญ่และขนาดเล็ก รวมทั้งสถานภาพปัจจุบันของเครือข่ายเกษตรกรและเครือข่ายโรงงาน พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในโซ่อุปทานอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องไทยเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

4.2.1. ขาดการรวมกลุ่มเกษตรกรในการวางแผนการผลิตที่ดี เกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย มีการจัดรวมกลุ่มในรูปแบบคลัสเตอร์ (Cluster) หรือสหกรณ์ในลักษณะแบบหลวมๆ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน แต่ไม่สามารถรวมตัวกันเพื่อวางแผนการเพาะปลูกได้

4.2.2. ปัญหาปริมาณผลผลิตต่ำไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานสับปะรด ทำให้ต้องไปรับสับปะรดจากแหล่งอื่นๆ ที่ไกลออกไป ส่งผลให้โรงงานมีต้นทุนค่าขนส่งและต้นทุนการผลิตที่มากขึ้น

4.2.3. ต้นทุนโลจิสติกส์รวมของโซ่อุปทานสูง เนื่องจากเกษตรกรขนส่งผลผลิตสับปะรดสู่โรงงานด้วยตนเอง ทำให้เกษตรกรต้องแบกรับภาระต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านการขนส่ง ได้แก่ ค่าน้ำมัน ค่าเช่ารถ ค่าเสื่อมราคารถ ค่าบำรุงรักษารถ เป็นต้น

4.2.4. ขาดการสนับสนุนที่ดีจากหน่วยงานรัฐบาล ไม่มีการนำนโยบายของยุทธศาสตร์สับปะรดมาดำเนินการปฏิบัติอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม

4.3. การพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจ

จากข้อมูลในหัวข้อที่ 4.2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลด้านการผลิตและการตลาด ข้อมูลเชิงพื้นที่ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาทำการวิเคราะห์และกำหนดปัจจัยหรือตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาระบบ โดยพิจารณาเฉพาะปัจจัยเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว จากนั้นทำการออกแบบโครงสร้างการทำงานของระบบสนับสนุนการตัดสินใจซึ่งมีองค์ประกอบหลักอยู่ 3 ขั้นตอน คือ การพัฒนาอัลกอริทึมสำหรับการจัดกลุ่มเกษตรกร การคำนวณหาตำแหน่งที่ตั้งที่เหมาะสมของผู้รวบรวม และการพัฒนาโปรแกรมจัดเส้นทางการขนส่ง ซึ่งรายละเอียดต่างๆ มีดังนี้

4.3.1 ปัจจัยหรือตัวแปรที่มีผลต่อการพัฒนาระบบ ประกอบด้วย

4.3.1.1. ข้อมูลปริมาณสับปะรดของเกษตร [7, 8] คือ ปริมาณผลผลิตสับปะรดที่เก็บเกี่ยวได้ในแต่ละวันของเกษตรกร ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสูตร

$$Y_i = \frac{R_i * HC_i * F * A_i}{D} \quad (4)$$

โดยที่ Y_i คือ ปริมาณผลผลิตสับปะรดแต่ละไร่ (ตัน/วัน)

R_i คือ ขนาดของแต่ละพื้นที่เพาะปลูก (ไร่)

HC_i คือ อัตราส่วนร้อยละพื้นที่เก็บเกี่ยวต่อพื้นที่เพาะปลูก เท่ากับ 0.578

F คือ อัตราส่วนร้อยละผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ที่ถูกส่งเข้าสู่โรงงาน 0.70

A_i คือ ผลผลิตเฉลี่ยของแต่ละอำเภอ (ตัน/ไร่)

D คือ จำนวนวันทำงาน มีค่าเท่ากับ 261 วัน

4.3.1.2 ข้อมูลค่าปริมาณสูงสุดของผู้รวบรวม คือ ความสามารถของผู้รวบรวมในการเก็บผลผลิตสดที่รับจากไร่ในแต่ละวัน จากข้อมูลทางสถิติของกรมพัฒนาที่ดิน พบว่า ในปัจจุบันมีผู้ประกอบการที่เป็นแหล่งรับซื้อสับปะรดทั้งหมด 65 แห่ง ดังนั้น ค่าปริมาณสูงสุดของผู้รวบรวมแต่ละราย คำนวณได้จากสูตร

$$MC = \frac{\sum_{j=1}^{n} M_j}{EC} \quad (5)$$

โดยที่ MC คือ ปริมาณสินค้าสูงสุดของผู้รวบรวม (ตัน/วัน)

$\sum_{j=1}^{n} M_j$ คือ ผลรวมของปริมาณสับปะรดสดที่เข้าสู่โรงงานในแต่ละวัน (ตัน/วัน)

EC คือ จำนวนผู้รวบรวมสับปะรดปัจจุบัน มีค่าเท่ากับ 65

4.3.1.3 ข้อมูลระยะทางระหว่างเกษตรกร คือ ระยะทางที่ใช้ในการขนส่งสินค้าระหว่างจุดสองจุดภายในแต่ละ Cluster ในงานวิจัยนี้ใช้ค่าระยะขจัดแทนค่าระยะทางจริง

$$D_{kl} = \sqrt{\sum_{k=1}^{n} (x_k - x_l)^2 + (y_k - y_l)^2} \quad (6)$$

โดยที่ D_{kl} คือ ระยะทางระหว่างจุดสองจุดใดๆ

x_{km} คือ ค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์ x ณ จุดเริ่มต้นใดๆ

y_{km} คือ ค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์ y ณ จุดเริ่มต้นใดๆ

x_{lm} คือ ค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์ x ณ จุดปลายทางใดๆ

y_{lm} คือ ค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์ x ณ จุดปลายทางใดๆ

4.3.2 พัฒนาอัลกอริทึม clustering สำหรับการจัดกลุ่มเกษตรกร ซึ่งประยุกต์จากหลักการของอัลกอริทึมโครงข่ายประสาทแบบจัดเรียงตัวเองที่มีความเป็นสัดส่วนกัน (Proportional Self-Organizing Map: PSOM) และ K-mean Algorithm มาประยุกต์รวมกัน ซึ่งขั้นตอนการคำนวณมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดตำแหน่งและปริมาณสับปะรดของเกษตรกร และตำแหน่งของโรงงาน

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดค่าพารามิเตอร์ต่างๆ ดังนี้

max_cap = ปริมาณสับปะรดสูงสุดของแต่ละผู้รวบรวม (ตัน)

Capcluster.m = ปริมาณสับปะรดในกลุ่ม i (ตัน)

Capfarm.o = ปริมาณสับปะรดของเกษตรกร o (ตัน)

ขั้นตอนที่ 3 เลือกโรงงานแปรรูปสับปะรด 1 แห่ง

ขั้นตอนที่ 4 เลือกเกษตรกรที่อยู่ใกล้โรงงานในขั้นตอนที่ 3 มากที่สุดเป็นจุดเริ่มต้น

ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบเงื่อนไข ถ้า Capcluster.m + Capfarm.o < max_cap ถ้าตรงตามเงื่อนไขแสดงว่าเกษตรกรที่พิจารณาอยู่ในกลุ่ม cluster i แต่ถ้าไม่ใช่เกษตรกรจะถูกพิจารณาอยู่ใน cluster ถัดไป

ขั้นตอนที่ 6 คำนวณหาจุดกึ่งกลางของ Cluster

ขั้นตอนที่ 7 คำนวณระยะทางจาก C_nไปยังจุดเกษตรกรที่เหลือ

ขั้นตอนที่ 8 ดำเนินการซ้ำขั้นตอนที่ 3 เพื่อทำการจัดกลุ่มต่อไปจนเกษตรกร O ถูกจัดเข้ากลุ่มหมด

ขั้นตอนที่ 9 คำนวณปริมาณรวมทั้งหมดของแต่ละ cluster สิ้นสุดการดำเนินการ

4.3.3 การประเมินหาตำแหน่งที่ตั้งผู้รวบรวมโดยใช้ Center of gravity

นำข้อมูลที่ได้จากการจัดกลุ่มเกษตรกรมาทำการคำนวณหาทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมของผู้รวบรวม โดยใช้สมการที่ 1 และ 2 และใช้โปรแกรม Microsoft Excel ในการประมวลผล

4.3.4 การพัฒนาโปรแกรมการจัดเส้นทางการขนส่ง

นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 4.3.2 และ 4.3.3 มาคำนวณหาระยะห่างระหว่างสองจุดใดๆ ภายในแต่ละกลุ่ม โดยใช้สมการที่ 6 และหาค่า Saving โดยใช้โปรแกรม Excel ประมวลผล จากนั้นทำการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมการจัดเส้นทางการขนส่ง ซึ่งมีเป้าหมาย คือ คำนวณหาระยะทางการขนส่งโดยรวมที่สั้นที่สุด โดยใช้หลักการของ Saving Algorithm โปรแกรมถูกพัฒนาขึ้นโดยภาษา Visual Basic 6.0 และระบบฐานข้อมูลพัฒนาบนโปรแกรม Access 2003

ในขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมการจัดเส้นทางการขนส่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ แสดงดังรูปที่ 3 คือ ส่วนที่ 1 ส่วนระบบฐานข้อมูลประกอบด้วย ตารางที่ใช้ในการเก็บข้อมูล 7 ตาราง ได้แก่ ตารางเกษตรกร ตารางผลิตภัณฑ์ ตารางคำสั่งซื้อ ตารางรายละเอียดคำสั่งซื้อ ตารางรถบรรทุก ตารางระยะทางและตารางรายงาน ส่วนที่ 2 ส่วนประกอบหลักๆ ของโปรแกรม ประกอบด้วย ส่วนการนำเข้าข้อมูล ผู้ใช้ป้อนข้อมูลลงสู่ระบบ โดยผ่านทางหน้าต่างของโปรแกรมซึ่งเชื่อมต่อกับระบบฐานข้อมูล เพื่อทำการบันทึกข้อมูลและส่งข้อมูลไปยังขั้นตอนถัดไป ส่วนประมวลผล ข้อมูลที่ได้รับนำมาประมวลผล และคำนวณหาลำดับรายงานการขนส่งสินค้า โดยโครงสร้างการทำงานของระบบมีดังนี้

ก. ผู้ใช้ทำการกรอกข้อมูลปริมาณผลผลิตสับปะรดในแต่ละพื้นที่ โดยปริมาณผลผลิตที่กรอกสามารถแบ่งตามประเภทของสับปะรดได้

ข. ระบบจะทำการคำนวณหาปริมาณผลผลิตสับปะรดรวมทั้งหมด และปริมาณผลผลิตสับปะรดรวมของแต่ละพื้นที่เพาะปลูก

ค. ระบบจะทำการค้นหาคู่ของพื้นที่เพาะปลูกที่มีค่าประหยัดมากที่สุด

ง. หาค่าประหยัดที่มีค่ามากที่สุดตัวถัดไปที่มีความสัมพันธ์กับคู่ของพื้นที่เพาะปลูกจากข้อ ค.

จ. ระบบจะจัดเรียงลำดับรายการสินค้า

ฉ. ระบบจะตรวจสอบว่ามีเกษตรกรเหลืออยู่หรือไม่ ถ้ามีระบบจะทำขั้นตอน ง. แต่ถ้าไม่มีพื้นที่เพาะปลูกเหลือ ระบบจะหยุดการคำนวณ

ช. ระบบจะทำการคำนวณระยะทางทั้งหมด

ส่วนที่สาม คือ ส่วนการแสดงรายงาน ผู้ใช้สามารถพิมพ์รายงานผลการจัดลำดับการขนส่งสินค้ารายวัน ข้อมูลของเกษตรกรแต่ละราย ปริมาณผลผลิตสับปะรดรวม ระยะทางการขนส่งโดยรวม และประเภทของรถบรรทุก

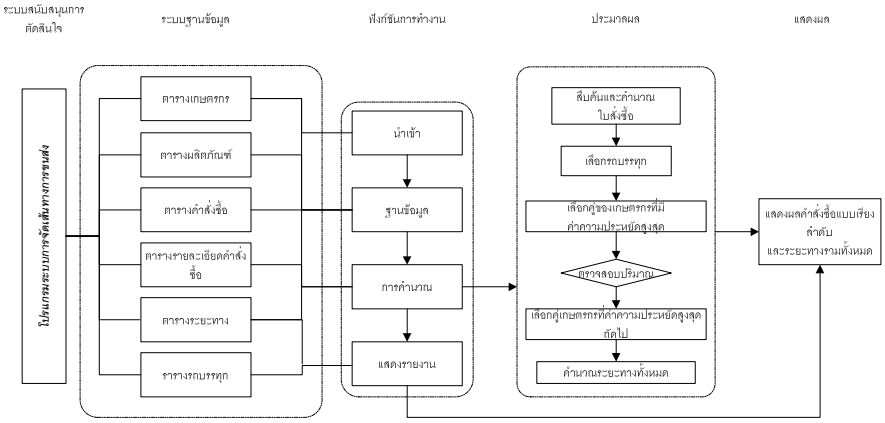

รูปที่ 3: กรอบแนวคิดระบบสนับสนุนการตัดสินใจในส่วนระบบการจัดเส้นทางการขนส่งของอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

5. ผลของการวิเคราะห์วิจัย

จากการนำอัลกอริทึมที่นำเสนอในข้อ 4.3.2 และวิธีเทคนิคทางคณิตศาสตร์ที่นำเสนอในข้อ 4.3.3 มาทำการจัดกลุ่มและหาหาทำเลที่เหมาะสมของผู้รวบรวม โดยข้อมูลที่ใช้การคำนวณ ประกอบด้วย ข้อมูลเกษตรกรจำนวน 3,552 ข้อมูล ข้อมูลโรงงานสับปะรดกระป๋องจำนวน 14 ข้อมูล ซึ่งสรุปได้ว่า เกษตรกรถูกแบ่งออกเป็น 41 กลุ่ม ปริมาณผลผลิตสับปะรดส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 60-90 ตัน ค่าพิกัดตามแนวแกน X และค่าพิกัดตามแนวแกน Y ของทำเลที่เหมาะสมของผู้รวบรวมสับปะรดในกลุ่มโซนที่ 1 – กลุ่มโซนที่ 41 ผลการศึกษาสรุปดังตาราง 1

ตารางที่ 1: แสดงค่าพิกัดที่ตั้งที่เหมาะสมของผู้รวบรวม กลุ่มโซนที่ 1 – กลุ่มโซนที่ 41

ลำดับที่	จำนวนสมาชิก	ปริมาณผลผลิตรวม (ตัน/วัน)	ค่าพิกัด	
			X'	Y'
Z01	98	90.486	582275.916	1389351.692
Z02	40	91.97	589097.2255	1393624.869
Z03	104	92.064	597329.4514	1389150.664
Z04	34	92.007	589497.6566	1387532.565
Z05	58	70.886	593912.9662	1380227.198
Z06	56	90.31	601229.8728	1378318.79
Z07	136	92.157	603567.5044	1368578.441
Z08	62	87.148	583617.5398	1377678.18
Z09	11	89.341	581375.0625	1378929.535
Z10	111	91.789	565695.6391	1384142.166
Z11	82	91.104	564639.6694	1372080.072
Z12	61	90.383	574045.212	1371404.426
Z13	40	66.491	568443.3187	1366238.788
Z14	61	92.039	578307.5481	1365688.062
Z15	109	81.144	591409.6289	1370040.729
Z16	14	78.311	587797.5811	1363032.686
Z17	101	73.911	592043.533	1359311.832
Z18	91	73.261	590907.4632	1352850.058
Z19	26	71.139	585324.8349	1356231.148
Z20	76	82.971	589803.8045	1343891.048
Z21	172	80.888	589241.6173	1334034.805
Z22	94	72.388	580269.6457	1337578.919
Z23	16	90.182	570689.1368	1334679.143
Z24	11	39.062	572473.7192	1340298.136
Z25	35	88.324	584191.438	1330246.56
Z26	146	92.061	587550.4841	1324430.183
Z27	85	92.047	581184.7671	1323451.216
Z28	61	49.666	574355.001	1319143.573
Z29	135	90.724	578725.6243	1315016.338
Z30	182	91.487	584603.7865	1317066.518
Z31	169	91.449	579390.1299	1308550.425
Z32	53	53.324	573035.2949	1311749.936
Z33	181	91.842	575358.7159	1298832.079
Z34	96	91.705	569442.2578	1290619.556
Z35	94	91.219	567437.1138	1280660.063
Z36	140	87.655	556656.1379	1265970.036
Z37	65	91.428	547488.3945	1255884.556
Z38	46	84.728	554022.8766	1248991.684
Z39	80	91.791	543816.2592	1240872.837
Z40	116	77.589	544017.1195	1230052.861
Z41	201	60.278	532796.1479	1217082.842

จากการคำนวณ มีเกษตรกรเพียง 3 จุดเท่านั้นที่ไม่ได้เข้ากลุ่ม Cluster ใดๆ รายละเอียดแสดงดังตาราง 2 เนื่องจากเกษตรกรเหล่านี้มีปริมาณผลผลิตสับปะรดต่อวันมากกว่าความสามารถในการรับสับปะรดสูงสุดของผู้รวบรวม ส่งผลให้เกษตรกรต้องดำเนินการขนส่งสับปะรดด้วยตนเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการคำนวณอีกครั้ง เพื่อหาโรงงานที่อยู่ใกล้เกษตรกรมากที่สุด ผลการคำนวณแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2: แสดงรายละเอียดของเกษตรกรที่ไม่ได้รับการเข้ากลุ่ม

FARM_ID	X	Y	YIELD
FA3550	581851.515	1347272.347	574.658
FA3551	571636.741	1393592.491	98.200
FA3552	570673.300	1376837.129	104.307

ตารางที่ 3: แสดงรายละเอียดโรงงานที่อยู่ใกล้เกษตรกรที่ไม่ได้การเข้ากลุ่ม

FARM_ID	FAC_Name	DISTANCE (Km.)
FA3550	บริษัท เจริญฟู้ดส์ อุตสาหกิจ จำกัด	11,553
FA3551	บริษัท โดลไทยแลนด์ จำกัด	12,518
FA3552	บริษัท โดลไทยแลนด์ จำกัด	20,631

ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดกลุ่มสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำระบบ Zoning ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สับปะรดด้านวัตถุดิบ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของเกษตรกร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตสับปะรด ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และช่วงเวลา รวมทั้งลดต้นทุนการผลิต และต้นทุนโลจิสติกส์โดยรวมอีกด้วย

เมื่อได้จุดพิกัดจุดของผลลัพธ์แล้ว นำไประบุตำแหน่งผู้รวบรวมลงในโปรแกรมสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ได้ผลลัพธ์ แสดงดังรูปที่ 4

รูปที่ 4: แผนที่แสดงผลลัพธ์การหาตำแหน่งที่เหมาะสมของผู้รวบรวม
สำหรับกลุ่มโซนที่ 1 – กลุ่มโซนที่ 41

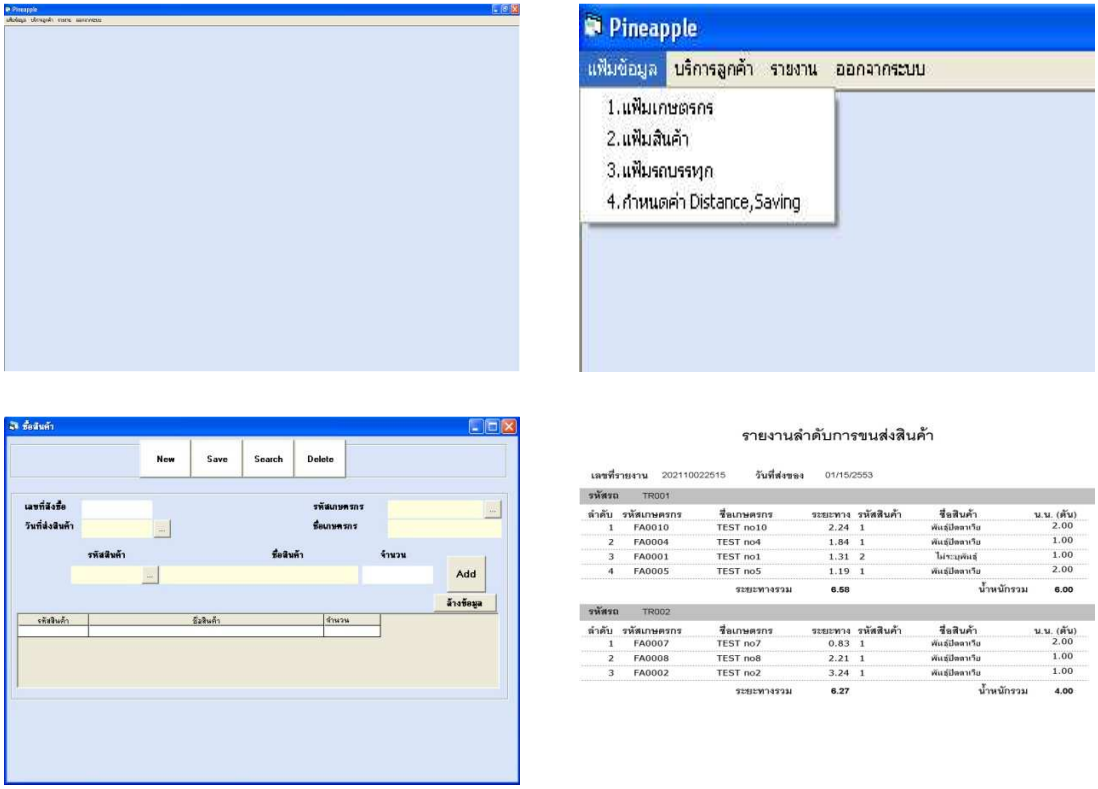

รูปที่ 5: แสดงตัวอย่างหน้าจอโปรแกรมระบบการจัดเส้นทางการขนส่ง

5. บทสรุป

ระบบสนับสนุนการตัดสินใจที่พัฒนาขึ้นมุ่งเน้นการแก้ปัญหาการรวมกลุ่มของเกษตรกร และการลดต้นทุนโลจิสติกส์ในส่วนต้นน้ำของโซ่อุปทานสับปะรดกระป๋อง จากงานวิจัยพบว่า เราสามารถลดจำนวนผู้รวบรวมสับปะรดจากเดิม 65 แห่ง เหลือเพียง 41 แห่ง คิดเป็น 36.92 เปอร์เซนต์ ในการเดินทางไปรวบรวมสับปะรดจากเกษตรกรแต่ละรายที่อยู่ในพื้นที่โซนของตนเอง ผู้รวบรวมจะเลือกใช้เส้นทางการเดินรถที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งคำนวณได้จากโปรแกรมจัดเส้นทางขนส่ง จากนั้นจึงทำการจัดส่งผลสับปะรดไปยังโรงงานที่อยู่ใกล้ที่สุด เมื่อทำการเปรียบเทียบรูปแบบการจัดเส้นทางโดยใช้โปรแกรมกับการขนส่งในรูปแบบเดิม พบว่า ระบบสนับสนุนการตัดสินใจจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการรับซื้อและขนส่งสับปะรดของผู้รวบรวม โดยลดข้อผิดพลาดต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอน ลดระยะเวลาในการทำงาน และลดจำนวนเที่ยวรถบรรทุกอีกด้วย ทั้งนี้ประโยชน์ที่ได้รับจากประยุกต์ใช้งานระบบสนับสนุนการตัดสินใจยังสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาโซ่อุปทานอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋อง คือ ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ข่าวสาร เทคนิคการเพาะปลูกสับปะรดที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มคุณภาพและปริมาณของสับปะรด รวมถึงลดต้นทุนการผลิตอีกด้วย อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้รวบรวมสับปะรดทำหน้าที่ในบทบาทของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ (Logistics Service

Provider) ที่ให้บริการขนส่งสับปะรดแก่เกษตรและโรงงาน ทำให้เกษตรกรไม่ต้องจ้างหรือเหมารถบรรทุกในราคาสูง ส่งผลให้เกษตรกรไม่มีต้นทุนดังกล่าว

ในการใช้งานระบบสนับสนุนการตัดสินใจควรหมั่นตรวจสอบและปรับปรุงฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งนี้ควรคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือที่กล่าวในงานวิจัย เช่น ต้นทุนค่าขนส่ง ข้อมูลระยะเวลา เป็นต้น รวมทั้งการนำระยะทางจริงมาใช้แทนระยะขจัด ผลลัพธ์ที่ได้จะมีความถูกต้องแม่นยำสูงขึ้น

บรรณานุกรม

[1] ขนิษฐา รบไพรี, ขวัญนภา พิมพ์ชารีย์, โอพาริก สุรินต๊ะ, (2552), "การรู้จำตัวอักษรลายมือเขียนภาษาไทยด้วยอัลกอริทึมการแบ่งกลุ่มข้อมูลด้วยตัวเอง," สัมมนาวิชาการ 3rd National CS&ICT conference 2009, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

[2] เครือวัลย์ จำปาเงิน, (2547), "การพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อจัดเส้นทางเดินรถสำหรับการขนส่งสินค้าเพื่อการบริโภคสู่ร้านค้าปลีกในสถานบริการน้ำมันในจังหวัดนนทบุรี," จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

[3] นันทิกา ชัยกัณหา, ศุภชัย ปทุมนากุล, (2546), "การจัดกลุ่มเกษตรกรไร่อ้อยเพื่อให้ระยะทางขนส่งรวมสูงสุดต่ำที่สุด," วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร, ก.ค.-ธ.ค. 2546, 34(4-6 (Suppl.) หน้า 190-193.

[4] ธนัญญา วสุศรี, รวิพิมพ์ ฉวีสุข, ปรารถนา ปรารถนาดี, เจริญชัย โขมพัตราภรณ์, (2550), "การจัดการโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมสับปะรด," รายงานฉบับสมบูรณ์.

[5] วิภาดา สุภาวิตา, ดวงพรรณ กริชชาญชัย, (2550), "ต้นแบบระบบการจัดการการขนส่ง," วารสารพระจอมเกล้าลาดกระบัง, ปีที่ 14 ฉบับที่ 3, ธันวาคม 2550.

[6] วีรพัฒน์ เศรษฐสมบูรณ์, นายเสกสรรค์ บัวระภา, นายรังสฤษฎ์ สุทธิคุณ, (2549), "กลยุทธ์การพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าขิงดองเพื่อการส่งออกในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง," การประชุมสัมมนาเชิงวิชาการประจำปี 2549 การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ครั้งที่ 6, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

[7] ส่วนวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน 2 สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, (2549), "การสำรวจและคาดการณ์ผลผลิตสับปะรด ปีการผลิต 2549 โดยใช้เทคโนโลยีการสำรวจระยะไกลและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์," เอกสารวิชาการเลขที่ 13/09/49, พฤษภาคม 2549.

[8] สำนักงานพาณิชย์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, (2548), "ข้อมูลการตลาดประจำปี 2549," http://pcocmartsch.moc.go.th/mart6a.aspx?pvid=33&pv=ประจวบคีรีขันธ์. [14 กันยายน 2552]

[9] สุธี ขวัญเงิน, (2549), "การจัดการการผลิตและการปฏิบัติการ," กรุงเทพฯ; ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2549.

[10] Kardi Teknomo, (2009), "How the K-Mean Clustering Algorithm works?," http://people.revoledu.com/kardi/tutorial/kMean/Algorithm.htm. [20 August 2009]